

in.ihned.cz/zahranici

Od roku 1905, kdy byla zrušena norsk-švédská unie, mohlo mít Norsko svého krále. Na trůn měl nastoupit princ Karel. Rozhodl se, že nastoupí pouze, bude-li mít podporu lidu. A tak na podzim téhož roku vyhlásil referendum. Více než 250 tisíc lidí volilo monarchii, 70 tisíc republiku. Norsko se tak stalo jedinou zemí s lidově zvoleným králem. O rok později přijal tento „lidový“ král jméno Haakon VII. A byl slavnostně korunován v katedrále Nidaros.

Norský parlament později zrušil ústavní článek o povinnosti korunovace v trondheimské katedrále. Haakonův syn Olav V., který nastoupil na trůn v roce 1957, měl pouze podstoupit slavnostní přísahu v parlamentu. Na vlastní žádost však do Trondheimu zavítal a v katedrále mu bylo slavnostně požehnáno. Tradici požehnání nepřerušil ani jeho syn král Harald.

Korunovační klenoty

Interiér katedrály se halí do tajemného pološera a ukrývá zdobné práce dávných umělců. Pozornost upoutá nejdříve chór pocházející ze 12. století, jehož dřevorezby a dřevěné figury jsou dílem Gustava Vigelanda. Zajímavé práce tohoto sochaře lze vidět na mnoha místech Norska, zejména v Oslu. Vigeland je rovněž autorem maskové křtitelnice. Jde o čtyři basreliéfy znázorňující výjevy Adama a Evy, Jana Křtitele, Vzkříšení a Noemovu archu.

Frontální oltář pocházející ze 14. století upoutá majestátností. V dobách, kdy většina obyvatelstva neuměla číst a psát, se musel kult svatého Olava šířit vizuálně. A právě ol-

FOTO: 4PHOTO

Katedrála Nidaros, perla středověké architektury

tář je nejstarším dokumentem zachycujícím život světce. Olav zde nese v jedné ruce sekeru a v druhé drží jablko, odznak královské světské moci. V levém rohu oltáře je vyobrazen sen, který se Olavovi zdál před poslední bitvou – z nebe k němu sestoupil Ježíš a naplnil ho odvahou a vírou. Ve spodní části oltáře jsou zobrazeni Olav a jeho muži při modlitbě před bitvou a v dolním rohu je zachycen jeho smutný konec. Poslední panel ukazuje exhumaci Olavova neporušeného těla a následné svatořečení.

V katedrále lze obdivovat i norské korunovační klenoty. Čítají korunu pro krále, královnu a korunního prince. Součástí klenotů je i královský meč, dvě žezla a dvě zlatá jablka. Jediným klenotem, který byl vyrobený v Norsku, je koruna následníka trůnu, zdobená norskými říčními perlami a drahými kameny. Všechny ostatní klenoty byly zhotoveny ve Švédsku na objednávku krále Karla III. Královská koruna z ryzího zlata váží 1,5 kg. Dominantou koruny je šesticentimetrový turmalínový kámen. Vršek koruny tvoří růžový samet, posetý zlatými kameny a perlami.

Arcibiskupský palác

Na jižní straně katedrály se nachází několikrát restaurovaný Erkebispegarden, tedy Arcibiskupský palác. Tento komplex kamenných budov pochází z 12. století, ale do dnešních časů přežily pouze dvě kamenná a cihlová křídla původního čtyřúhelníku budov obklopujícího nádvoří. Další dvě křídla byla přistavěna mnohem později. V období reformace sloužil palác jako sídlo dánských guvernérů. Později se budovy paláce využívaly jako muniční sklad a některé ze starých zbraní lze vidět v Muzeu vojenství a odporu v západním křídle paláce. V prvním patře jsou vystaveny exponáty z dob nekonečných norsk-švédských válek, které sužovaly zemi od 15. do 19. století. Jako součást dánského státu napadali často Norsko sousední Švédové.

Druhé patro muzea se zaměřuje na německou okupaci za druhé světové války. Nevyhýbá se ani ožehavé otázce norské kolaborace. Dozvíte se o působení vůdce národně socialistické strany Vidkuna Quislinga, který při návštěvě Berlína v roce 1939 Hitlera nepřímo vyzval k okupaci Norska. →

KAM V OKOLÍ

Munkholmen: Ostrov mnichů

Jen 2 km od Trondheimu vystupuje z moře ostrůvek Munkholmen. Navzdory malé rozloze má dosti rušnou a neklidnou historii. Původně, v dobách vikinů, sloužil jako popraviště. Král Olav, později prohlášený za svatého, zde nechal nabodávat hlavy svých nepřátel na kůly a vystavoval je jako varování všem připlouvajícím námořníkům.

V 11. století založili na ostrově benediktini klášter, díky němuž nese ostrov své jméno. Jednalo se pravděpodobně o jeden z úplně prvních dvou klášterů ve Skandinávii. Snad to bylo izolovanou polohou ostrova, která utvářela prostor hříchům. A tak se arcibiskup neustále potýkal se stížnostmi na pronikavý hluk, nezměrné pití a obcování se ženami.

Po reformaci, v roce 1658, se klášter stal vězením, které zároveň sloužilo jako pevnost strážící přístup z moře. Nejdéle si ve zdejší vězení poseděl dánský hrabě Peder Griffenfeld, který zde zůstal uvězněn celých osmnáct let. Griffenfeld byl in-trikář, který dopomohl Frederiku III. k převzetí absolutní moci, byl však přechytračen a uvězněn svými rivaly těsně po králově smrti. Později se pevnost stala celnicí. Celý ostrov je obehnan masivními kamennými zdmi, za nimiž jsou na dlážděném nádvoří roztroušené vězeňské domky. Na ostrov se dostanete loděmi z mola Ravnkloa, které odploouvají od května do září každou hodinu. Zpáteční jízdenka stojí 33 norských korun.

Maják na pobřeží a pevnost Kristiansten festning ve čtvrti Bakklundet